ΕΤΟΣ Γ. Ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης τῇ 6 Ἰανουαρίου 1913 ΑΡΙΘ. 107.

ΠΟΙΜΗΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗι ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΔΑΠΑΝΗι ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΝΕΟΝ ΕΤΟΣ

*«Ὦ Τιμόθεε, τὴν παρακαταθήκην φύλαξον ἐκ-
» τρεπόμενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας καὶ
» ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως, ἥν
» τινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστό-
» χησαν».* (Α΄ Τιμ. ΣΤ΄ 20).

Ἡ εὐχή, ἣν ὁ ΠΟΙΜΗΝ εὔχεται πρὸς πάντας κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην τοῦ νέου Σωτηρίου ἔτους, εἰς ὃ διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εὐέλπιδες εἰσερχόμεθα εἶναι, νὰ ἀξιώσῃ καὶ ἐνισχύσῃ πάντας ὁ Ὕψιστος, ὅπως φυλάξωσι τὴν παρακαταθήκην τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ὅπως ταύτην παρὰ τῆς φιλοστόργου ἡμῶν μητρός, τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας παρέλαβον. Ἡ εὐχὴ δ' αὕτη δὲν εἶναι ἁπλῆ εὐχή, ἀλλ' εἶναι ταὐτοχρόνως καὶ Ἀποστολικὴ παραγγελία, ἣν πρὸς πάντας τοὺς πιστοὺς ἔκρινε καλὸν ὁ ΠΟΙΜΗΝ νὰ ἐπαναλάβῃ κατὰ τὴν ἐπίσημον σημερινὴν ἡμέραν τῶν εὐχῶν καὶ προσρήσεων. Λοιπόν, ἀδελφοί μου, ἂς φυλάξωμεν τὴν παρακαταθήκην· ἂς φυλάττωμεν, ὅση ἡμῖν δύναμις, καὶ ἂς διακρατῶμεν τὰ δόγματα τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως· ἂς ἐμμένωμεν ἐν οἷς «ἐπιστώθημεν καὶ ἐμάθομεν». Ἀλλὰ τίνες οἱ λόγοι, δι' οὓς ὀφείλομεν νὰ

ἐμμένωμεν ἀκλόνητοι καὶ ἀδιάσειστοι εἰς τὴν καλὴν ὁμολογίαν τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως; Ἰδοὺ τὸ θέμα τῆς σημερινῆς ἡμῶν ὁμιλίας.

Α΄.

Εἰς ἕκαστον αἰῶνα, ἀδελφοί μου, ὑπάρχουσι λέξεις τινές, αἱ ὁποῖαι ἐξασκοῦσιν ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων ἀνεξήγητον ἐπίδρασιν. Ἐν τῷ καθ᾿ ἡμᾶς αἰῶνι ἡ λέξις, ἥτις ἠλεκτρίζει, θέλγει, μαγεύει, οὕτως εἰπεῖν, τοὺς πάντας, εἶναι ἡ λέξις **νέαι ἰδέαι**! Οἱ πάντες σήμερον ἐπὶ ὅλων τῶν πραγμάτων ζητοῦμεν μιᾷ φωνῇ τὸ νέον, τὸ νεώτατον! Πρόκειται, λ. χ. περὶ ἐνδυμασίας; Οὐδεὶς ἐρωτᾷ ποῖον εἶδος ἐνδυμασίας εἶναι τὸ ὑπὸ τῶν κανόνων τῆς ὑγιεινῆς καθοριζόμενον, ἢ ποῖον εἶναι τὸ σεμνότερον καὶ πρέπον εἰς Χριστιανόν, ἀλλὰ ποῖον εἶναι τὸ νεώτατον, τοῦ τελευταίου συρμοῦ! Πρόκειται περὶ συμπεριφορᾶς; Οὐδεὶς ἐρωτᾷ, ποία συμπεριφορὰ εἶναι ἡ ὄντως ἀξιοπρεπὴς καὶ Χριστιανοῖς ἁρμόζουσα, ἀλλὰ ποία συμπεριφορὰ συμβιβάζεται μὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς, μὲ τὰς νέας ἰδέας! Πρόκειται περὶ ἀνατροφῆς καὶ ἐκπαιδεύσεως τῶν τέκνων; Καὶ ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τούτου, δυστυχῶς, οὐδεὶς ἐρωτᾷ ποία ἐκπαίδευσις δύναται νὰ ἀναδείξῃ τοὺς νέους ἀληθεῖς Χριστιανούς, καὶ τίμια τῆς κοινωνίας μέλη, ἀλλὰ ποία ἐκπαίδευσις ἀνταποκρίνεται μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνος, μὲ τὰς νέας ἰδέας! Καὶ ἐν γένει πάντοτε καὶ πανταχοῦ τὸ ζητούμενον εἶναι τὸ νέον, τὸ νεώτατον, τὸ τελευταῖον, ὡς λέγομεν συνήθως. Καὶ ὑπομονή, ἂν ἡ μονομανία αὕτη πρὸς πᾶν νέον ἵστατο μέχρι τοῦ σημείου τούτου· δυστυχῶς προχωρεῖ καὶ μέχρι τῆς ἁγίας ἡμῶν θρησκείας. Ἐπειδὴ δ᾿ αὕτη ἀριθμεῖ βίον δύο περίπου χιλιετηρίδων, διὰ τοῦτο εἰς τὰ ὄμματα τῶν θιασωτῶν τῶν νέων ἰδεῶν φαίνεται παλαιωθεῖσα καὶ ἑπομένως ἔχουσα ἀνάγκην ἀνακαινισμοῦ καὶ διαρρυθμίσεως συμφώνως πρὸς τὰς λεγομένας νέας ἰδέας. Ἀλλ᾿ ἐρωτήσωμεν τοὺς ἀποστόλους τούτους καὶ κήρυκας τῶν νέων ἰδεῶν· τίς ἡ καινὴ αὐτῶν διδασκαλία; Τίνες εἰσὶν αἱ νέαι ἰδέαι, δι᾿ ὧν ἀξιοῦσι νὰ ἀντικαταστήσωσι τὴν πίστιν τῶν πατέρων ἡμῶν; Οὐδείς, ἀδελφοί, γινώσκει νὰ εἴπῃ τι θετικὸν καὶ σαφές· ὁ μὲν λέγει τοῦτο, ἕτερος λέγει ἀντίθετα τῷ πρώτῳ, ὁ τρίτος ἐπιπίπτει κατ᾿ ἀμφοτέρων λέγων ὅτι δὲν ἐνόησαν τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνος, ὁ τέταρτος οὐδὲν λέγει. Τοιαύτη φοβερὰ σύγχυσις, τοιοῦτον χάος ὑπάρχει ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν ὁρισμὸν τῶν νέων ἰδεῶν. Καὶ ἐν τούτοις, ἀγαπητοί, ἐὰν δὲν ηὐλαβούμην τὰς εὐσεβεῖς ὑμῶν ἀκοὰς θὰ ἀπηρίθμουν μίαν πρὸς μίαν τὰς περιβομβουμένας νέας ἰδέας, ὅπως μάθητε καὶ πεισθῆτε, ὅτι αὗται ὄχι μόνον οὐδὲν ἀγαθὸν ἢ καλὸν δύνανται νὰ εἰσαγάγωσιν εἰς τὸν κόσμον, ἀλλὰ τοὐναντίον καὶ τὸ ὕψιστον ἀγαθὸν τῶν Χριστιανῶν, τὴν πίστιν αὐτῶν τὴν ἁγίαν ζητοῦσι νὰ ἐξαφανίσωσιν. Ἀλλὰ τοῦτο οὐδόλως θὰ ἐξετάσω. Θὰ ἐξετάσω δὲ μόνον τὸ ἑξῆς. Δυνάμεθα τὴν διδασκαλίαν τοῦ Σωτῆρος,

τὴν διδασκαλίαν τῆς ἁγίας ἡμῶν πίστεως νὰ μεταβάλλωμεν καὶ διαρρυθμίζωμεν ἑκάστοτε πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνος, πρὸς τὰς νέας ἰδέας; Περὶ τούτου ἔσται ὁ λόγος. Διὰ νὰ μὴ μακρηγορῶ δὲ θὰ ἀπαντήσω εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην μὲ μίαν λέξιν. Δὲν δυνάμεθα. Ναί, δὲν δυνάμεθα οὐδὲ κατὰ κεραίαν, οὐδὲ κατὰ ἰῶτα ἓν νὰ ἀλλοιώσωμεν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου καὶ συμμορφώσωμεν ταύτην πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς. Δὲν δυνάμεθα δὲ διὰ δύο λόγους· πρῶτον, διότι ἡ πίστις ἡμῶν εἶναι παρακαταθήκη, ἐπομένως δὲν ἀνταλλάσσεται, καὶ δεύτερον, διότι εἶναι παρακαταθήκη ἀληθειῶν ἐκ φύσεως ἀναλλοιώτων. Ἀλλ' ἀμφοτέρους τοὺς λόγους τούτους ἂς ἐξετάσωμεν πλατύτερον.

Εἴπομεν ὅτι ἡ πίστις ἡμῶν εἶναι παρακαταθήκη. Καὶ τῷ ὄντι· οὕτω χαρακτηρίζει αὐτὴν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. «*Ὦ Τιμόθεε*, ἐπιστέλλει αὐτῷ, » *τὴν παρακαταθήκην φύλαξον*». Ἀλλὰ τί εἶναι παρακαθήκη; Παρακαταθήκη εἶναι πᾶν ὅπερ ἐμπιστεύεταί τις ἡμῖν, εἶναι τι ὅπερ δὲν ἐφεύρομεν ἡμεῖς. Ἡ παρακαταθήκη εἶναι θησαυρός, ὃν δὲν ἀπεκτήσαμεν διὰ τῶν ἰδίων χειρῶν, ἀλλ' ἁπλῶς ἐνεπιστεύθησαν ἡμῖν. Ἰδοὺ τί εἶναι παρακαταθήκη. Τοιοῦτος δ' εἶναι καὶ ὁ χαρακτὴρ τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας. Τὴν Χριστιανικὴν διδασκαλίαν δὲν ἀνεκαλύψαμεν διὰ τοῦ ἡμετέρου νοός. Τὴν θείαν ταύτην διδασκαλίαν ἀπεκάλυψεν ἡμῖν, διὰ τὴν ἡμετέραν πάλιν σωτηρίαν, ὁ Σωτὴρ ἡμῶν καὶ ἐνεπιστεύθη ἡμῖν. Λοιπὸν εἶναι καὶ αὕτη παρακαταθήκη. Ἀλλ' ἐπιτρέπεται ἡμῖν νὰ ἀλλοιώσωμεν καθ' οἱονδήποτε τρόπον οἱανδήποτε παρακαταθήκην; Βεβαίως ὄχι. Λοιπὸν οὐδὲ τὴν Χριστιανικὴν διδασκαλίαν ἐπιτρέπεται ἡμῖν νὰ μεταβάλλωμεν ἢ μεταρρυθμίζωμεν κατὰ τὸ ἑκάστοτε ἀρέσκον ἡμῖν. Ὑποτεθείσθω ὅτι ἄνθρωπός τις δίδωσιν ὑμῖν ὡς παρακαταθήκην ἀδάμαντας· δυνάμεθα νὰ ἀντικαταστήσωμεν τοὺς πραγματικοὺς ἀδάμαντας διὰ ψευδῶν; Οὐχὶ βεβαίως. Ὁ ἀδάμας ὁ δοθεὶς ἡμῖν ὡς παρακαταθήκη εἶναι ἡ θεία τοῦ Σωτῆρος διδασκαλία· δυνάμεθα τόρα τὸν ἀδάμαντα τοῦτον νὰ ἀντικαταστήσωμεν διὰ ψευδοῦς; δηλαδὴ διὰ τῶν λεγομένων νέων ἰδεῶν; διότι τοῦτο εἶναι αἱ νέαι ἰδέαι. Οὐδαμῶς· ὅ,τι οἱ ἴδιοι δὲν ἐφευρίσκομεν, ὅ,τι δὲν ἀποκτῶμεν διὰ τοῦ ἱδρῶτος ἡμῶν δὲν ἀνήκει ἡμῖν· μένει μὲν παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ μένει ὡς παρακαταθήκη, ἐπομένως δὲν δικαιούμεθα νὰ ἀνταλλάξωμεν ἢ ἀντικαταστήσωμεν αὐτὸ δι' ἄλλου. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἰς τὸν Τιμόθεων ἔγραφε, «*τὴν παρακαταθήκην φύλαξον*». Ἐν τῷ προσώπῳ δὲ τοῦ Τιμοθέου ἐντέλλεται ταῦτα καὶ εἰς πάντας τοὺς Χριστιανοὺς ὅλων τῶν αἰώνων. «*Τὴν παρακαταθήκην φύλαξον*», τ. ἐ. ὅ,τι ἐλάβετε, τοῦτο ὀφείλετε νὰ φυλάττητε ἀκέραιον καὶ ἀλύμαντον· ὅ,τι ἐλάβετε, τοῦτο ὀφείλετε νὰ μεταβιβάσητε πρὸς τοὺς ἐπερχομένους ὅπως τὸ παρελάβετε. Ἐλάβετε χρυσὸν, χρυσὸν ὀφείλετε νὰ μεταβιβάσητε, ὄχι ἄργυρον, οὔτε μόλυβδον. «Ὦ Τιμόθεε, προστίθησι καὶ ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος, ***ὦ Τιμόθεε,* » *τὴν παρακαταθήκην φύλαξον*·** μὴ μειώσῃς· οὐκ ἔστι σά· τὰ ἀλλότρια » ἐνεπιστεύθης· μηδὲν ἐλαττώσῃς».

Ἀλλὰ τίνι τρόπῳ δυνάμεθα νὰ φυλάξωμεν τὴν παρακαταθήκην; Καὶ τοῦτο ἐδίδαξεν ἡμᾶς ὁ μακάριος Παῦλος «*Τὴν παρακαταθήκην*, λέγει, »*φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας, καὶ τὰς ἀντιθέσεις* »*τῆς ψευδωνύμου γνώσεως*». Τίνες λέγονται κενοφωνίαι βέβηλοι; Καὶ ἐνταῦθα ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος ἀποφαίνεται, ὅτι κενοφωνίαι εἰσιν αἱ νεωτεριστικαὶ διδασκαλίαι τῶν ψευδοδιδασκάλων· διὰ νὰ μεταχειρισθῶμεν δὲ τὴν γλῶσσαν τοῦ ἡμετέρου αἰῶνος, κενοφωνίαι εἶναι ***αἱ νέαι ἰδέαι***. Ἀλλὰ διατὶ καλοῦνται βέβηλοι; διότι ζητοῦσι νὰ βεβηλώσωσι τὴν ἱερὰν παρακαταθήκην τῆς ἁγίας ἡμῶν Πίστεως· διότι ζητοῦσι νὰ παραχαράξωσι καὶ παραμορφώσωσι τὸ γνήσιον αὐτῆς. Ἀλλ' ἡμεῖς οἱ φύλακες αὐτῆς θὰ ἐπιτρέψωμέν ποτε τοιαύτην παραχάραξιν; Καὶ τότε ποίαν ἕξομεν ἀπολογίαν, ὅταν ἐμφανισθέντες ἐνώπιον τοῦ φοβεροῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ παρουσιάσωμεν αὐτῷ τὴν παρακαταθήκην ταύτην παρηλλαγμένην καὶ παραπεποιημένην; Τὰς νέας ἰδέας, ἀδελφοί μου, δυνάμεθα νὰ εἰσαγάγωμεν εἰς τὰ κοσμικὰ ἡμῶν πράγματα, διότι ταῦτα εἶναι ἰδικαί μας ἐφευρέσεις, οὐχὶ ὅμως καὶ εἰς τὰ τῆς Πίστεως. Δυνάμεθα νὰ κόπτωμεν καὶ νὰ ράπτωμεν τὰ ἐνδύματά μας κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ τελευταίου συρμοῦ, δυνάμεθα νὰ κανονίζωμεν καὶ τὰ τῆς ἐθιμοτυπίας συμφώνως πρὸς τὰς προλήψεις καὶ τὰς ἰδιοτροπίας τοῦ αἰῶνος, ἀλλὰ τὰ τῆς Πίστεως δὲν δυνάμεθα νὰ διαρρυθμίζωμεν πρὸς τὰς λεγογομένας νέας ἰδέας. Λοιπὸν ἂς ἀποφεύγωμεν τὰς «*βεβήλους κενοφω*»*νίας*», διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ φυλάξωμεν τὴν παρακαταθήκην· «*Τὴν* »*παρκαταθήκην φύλαξον ἐκτρεπόμενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας*».

Ἀλλὰ τί σημαίνει *τὸ ψευδώνυμος γνῶσις*; Τὸ αὐτὸ πάλιν σημαίνει, τὰς νέας ἰδέας. Ὀνομάζονται δὲ ***ψευδώνυμος γνῶσις*** αἱ νέαι ἰδέαι, διότι ἔχουσι τὴν ἀξίωσιν, καὶ καυχῶνται μάλιστα, ὅτι εἶναι ἡ σοφία τοῦ αἰῶνος, ἡ πρόοδος τῆς ἐπιστήμης. Καὶ ἐν τούτοις εἶναι ψευδώνυμος γνῶσις! Εἶναι δὲ ψευδώνυμος γνῶσις, διότι λέγει ὁ θεῖος Χρυσόστομος, «ὅταν πίστις μὴ ᾖ, γνῶσις οὐκ ἔστιν· ὅταν ἐκ τῶν οἰκείων λογισμῶν »τίκτεταί τι, γνῶσις οὐκ ἔστι». Καὶ τῷ ὄντι, τὰ προϊόντα τῆς διανοίας ἐκείνης τῆς μὴ ἐλλαμπομένης ὑπὸ τοῦ φωτὸς τοῦ Εὐαγγελίου οὐδὲν ἕτερόν ἐστι, καθ' ἃ ἡ ἱστορία δείκνυσιν, εἰμὴ ψευδὴς ἐπιστήμη, ψευδώνυμος γνῶσις. Ὑπάρχουσιν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὑπάρχουσι κριτικοὶ καὶ φιλόλογοι, οἱ ὁποῖοι ἐν ὀνόματι τῆς γραμματικῆς των ἀπαρνοῦνται τὸν Ἰησοῦν Χριστόν· ἀλλ' ὑμεῖς μὴ πιστεύετε αὐτοῖς, μὴ πιστεύετε τῇ ἐπιστήμῃ αὐτῶν, διότι ἡ τοιαύτη ἐπιστήμη εἶναι ψευδής, εἶναι ***ψευδώνυμος γνῶσις***. Ὑπάρχουσιν ἄλλοι, φιλόσοφοι καλούμενοι, οἱ ὁποῖοι πρόοδον τῆς ἐπιστήμης θεωροῦσι τὴν ἀπιστίαν, τὴν ἀσέβειαν· ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τούτων ἐκτρέπεσθε, διότι ἡ ἐπιστήμη αὐτῶν εἶναι ψευδὴς ἐπιστήμη, εἶναι ***ψευδώνυμος γνῶσις***. Ὑπάρχουσι τέλος πολλοί, δι' οὓς ὅλη ἡ πρόοδος τῆς ἐπιστήμης περιορίζεται εἰς τὴν θεοποίησιν καὶ λατρείαν τῆς ὕλης. Οἱ τοιοῦτοι μόνον περὶ χρημάτων, ἐμπορίου, βιομηχανίας καὶ τῶν ὁμοίων

σκέπτονται. Περὶ Θεοῦ, δογμάτων, πίστεως, αἰωνιότητος οὐδόλως ἀνησυχοῦσι· Χρηματιστήρια, Τράπεζαι, μηχαναί, σιδηρόδρομοι, ἰδοὺ τὸ σύμβολον, ἰδοὺ ἡ θρησκεία αὐτῶν· Ἀλλὰ μακρὰν καὶ ἀπὸ τούτων, διότι ἡ ἐπιστήμη αὐτῶν εἶναι ἐπιστήμη ψευδής, εἶναι ***ψευδώνυμος γνῶσις.***

Λοιπὸν, Χριστιανοὶ ἀδελφοί, τὴν παρακαταθήκην ἂς φυλάξωμεν ἐκτρεπόμενοι τὰς βεβήλους κενοφωνίας καὶ τὰς ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως. Τὴν πίστιν ἂς φυλάξωμεν ὅπως παρελάβομεν ταύτην, διότι μόνη ἡ πίστις εἶναι ἡ ἀληθὴς γνῶσις, ἡ ἀληθὴς ἐπιστήμη, διότι καὶ μόνη ἡ πίστις εἶναι ἡ ἀλήθεια. Ἂς μένωμεν λοιπὸν ἐν τῇ ἀληθείᾳ. Ἀλλ' ἐξανίστανται καθ' ἡμῶν αἱ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως; ἂς ἐξανίστανται. Ἀγανακτοῦσι καθ' ἡμῶν οἱ ἀπόστολοι τῶν νέων ἰδεῶν; ἂς ἀγανακτοῦσιν. Οὐδ' ἀπόκρισιν νὰ δίδωμεν εἰς αὐτούς· «Εἰσὶ, λέγει ὁ Ἱερὸς Χρυσόστο-» μος, εἰσὶν ἀντιθέσεις, πρὸς ἃς οὐδ' ἀποκρίνεσθαι χρή· διατί; ὅτι τῆς » πίστεως ἐκβάλλουσιν· ὅτι οὐκ ἀφιᾶσιν ἑστάναι βεβαίως, οὐδὲ πεπηγέ-» ναι· μὴ δὴ ταύτης ἐχώμεθα, ἀλλὰ τῆς πίστεως, τῆς πέτρας τῆς ἀρραγοῦς».

Β'.

Εἴπομεν ὅτι ἡ ἁγία ἡμῶν πίστις εἶναι παρακαταθήκη ἀληθειῶν ἀναλλοιώτων. Καὶ πραγματικῶς· αἱ διδασκαλίαι τῆς θείας Ἀποκαλύψεως δὲν ὁμοιάζουσι μὲ τὰς ἀνθρωπίνους ἰδέας. Αἱ ἀνθρώπινοι ἰδέαι ποικίλλουσιν ὅπως καὶ ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια ἡ ταύτας παραγαγοῦσα, καὶ μεταβάλλονται καθ' ἑκάστην συμφώνως πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐποχῆς. Τὴν διδασκαλίαν ὅμως τῆς θείας Ἀποκαλύψεως οὔτε αἱ καιρικαὶ περιστάσεις, οὔτε αἱ ἰδιοτροπίαι τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας ἰσχύουσι νὰ μεταβάλωσι, διότι εἶναι ἀλήθεια. Τὸ πρώτιστον δὲ τῆς ἀληθείας γνώρισμα εἶναι ὅτι διαμένει εἰς αἰῶνας ἀμετάβλητος καὶ ἀναλλοίωτος. Ἡ ἀλήθεια ὅ,τι ἦτο χθὲς, αὐτὸ τοῦτο εἶναι καὶ σήμερον, αὐτὸ τοῦτο θὰ εἶναι καὶ εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα. Παραδείγματος χάριν· ἐκ τῶν πρώτων λέξεων τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως διδασκόμεθα τὴν ὕπαρξιν καὶ ἑνότητα τοῦ Θεοῦ· «*Πι-» στεύω εἰς ἕνα Θεόν*». Τὸ δόγμα τοῦτο δὲν εἶναι καὶ σήμερον ἀληθὲς, ὅπως ἦτο καὶ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Ἀποστόλων; Πιστεύομεν ὅτι ὁ Θεὸς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, τὰ ὁρατὰ πάντα καὶ τὰ ἀόρατα, καὶ ὅτι προνοεῖ περὶ πάντων πανσόφως. Καὶ τὸ δόγμα τοῦτο τὸ ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων κηρυχθὲν ἔπαυσε σήμερον νὰ ἦναι ἀληθὲς, διότι ὁ κόσμος ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐγήρασε κατὰ δύο περίπου χιλιετηρίδας; Πιστεύομεν ὅτι ὁ Θεὸς, εἶναι Πατὴρ, Υἱὸς καὶ Ἅγιον Πνεῦμα. Τὸ δόγμα τοῦτο εἶναι τὸ μυστηριωδέστατον, ἀπεκαλύφθη δι' ἡμῖν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀλλ' ἴσχυσαν αἱ διολισθήσασαι ἤδη ἑκατονταετηρίδες νὰ διαψεύσωσι τὴν θείαν ταύτην Ἀποκάλυψιν; Ἠδυνήθησαν νὰ ἐπιφέρωσιν ἀλλοίωσίν τινα εἰς τὴν οὐσίαν καὶ φύσιν τοῦ Θεοῦ; Τὸ δόγμα τῆς Παναγίας Τριάδος δὲν εἶναι καὶ σήμερον ὅ,τι ἦτο καὶ πρὸ δεκαεννέα αἰώνων;

Λοιπὸν αἱ νέαι ἰδέαι δὲν δύνανται νὰ μεταβάλωσι 'τὰς θείας ἀληθείας. Αὗταί εἰσι καὶ ἔσονται πάντοτε ἀμετάβλητοι. Ὁ Θεὸς εἶναι καὶ εἰς αἰῶνας θὰ ἦναι ὅ,τι εἶναι· «Ἐγὼ λέγει ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς περὶ ἑαυτοῦ, «*Ἐγώ* » *εἰμι ὁ Ὤν*». Διὰ νὰ ἐννοήσητε δὲ καλλίτερον τὴν ἀλήθειαν ταύτην παρατηρήσατε πρὸς στιγμήν, τί συμβαίνει πολλάκις εἰς τὸν ἥλιον. Ὁ ἥλιος καλύπτεται πολλάκις ὑπὸ νεφῶν, τὰ ὁποῖα ἀποκρύπτουσιν ἀφ' ἡμῶν τὸ φῶς αὐτοῦ. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο παύει ὁ ἥλιος τοῦ νὰ ἦναι πάντοτε ἥλιος; Μεταβάλλουσι τὰ νέφη τὴν φύσιν αὐτοῦ; Οὐδόλως βεβαίως. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὰς ἀληθείας τῆς πίστεως· αἱ ἰδέαι τῶν ἑκάστοτε αἰώνων σκιάζουσι πρὸς στιγμὴν αὐτάς, ἀλλὰ παύουσι διὰ τοῦτο αἱ ἀλήθειαι τοῦ νὰ ἦναι πάντοτε ἀλήθειαι; Οὐδαμῶς. Ὥστε ἀντὶ νὰ διώκωμεν τὰς ἀστάτους νεφέλας τὰς εὐχερῶς ὑπὸ τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς διαλυομένας, συμφερώτερον ἡμῖν εἶναι νὰ μένωμεν ἐν τῷ φωτὶ τοῦ ἡλίου. Ἀντὶ νὰ συμμεταβαλλώμεθα πρὸς τὰς νέας ἰδέας, τὰς ἀστάτους καὶ ψευδεῖς τῶν ἀνθρώπων ἐπινοίας, ὠφελιμώτερον δι' ἡμᾶς εἶναι, νὰ μένωμεν ἐν τῇ ἀληθείᾳ, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ δηλονότι τοῦ Σωτῆρος, τῇ αἰωνίῳ καὶ ἀναλλοιώτῳ.

Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν δογμάτων τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἕτερα, ἅτινα καίτοι εἰσὶ μυστηριώδη, ἐν τούτοις εἶναι ἱστορικὰ γεγονότα. Πιστεύομεν ὅτι ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατῆλθεν ἐκ τῶν οὐρανῶν, ἐσαρκώθη ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου καὶ ἐνηνθρώπησε. Πιστεύομεν ὅτι ἐπὶ τριετίαν ὅλην ἐκήρυττε καὶ ἐθαυματούργει ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, ὅτι ἐσταυρώθη, ἀπέθανεν, ἐτάφη, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀνέστη καὶ ἀνελήφθη εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἐπαγγειλάμενος πρότερον τοῖς Ἀποστόλοις ὅτι θὰ ἔλθῃ καὶ πάλιν ἵνα κρίνῃ ζῶντας καὶ νεκρούς. Ταῦτα πάντα πιστεύομεν· Ἀλλὰ δὲν εἶναι ὅλα ταῦτα γεγονότα ἱστορικά; Δὲν ἐπιβεβαιοῦνται ὑπὸ μαρτυριῶν ἀναμφισβητήτων; Δὲν ἱστοροῦσι τὰς ἀληθείας ταύτας τὰ ἱερὰ Εὐαγγέλια; Ἡ Ἐκκλησία ὁλόκληρος δὲν βεβαιοῖ, ὅτι ὄντως οὕτως ἐγένοντο ταῦτα, καὶ ὅτι εἶδε ταῦτα ἰδίοις ὄμμασι τελούμενα; Δύνανται ἤδη αἱ νέαι ἰδέαι νὰ μεταβάλωσι, νὰ ἀλλοιώσωσι τὰς ἀληθείας ταύτας; Βεβαίως οὐδέποτε, ὅσον καὶ ἂν κοπιάσωσιν, ὅσον καὶ ἂν μοχθήσωσι, διότι τὰ ἱστορικὰ γεγονότα εἶναι γεγραμμένα γράμμασιν ἀνεξιτήλοις. Ἡ ἱστορία π. χ. ἱστορεῖ ὅτι ὑπῆρξε Μέγας Ἀλέξανδρος· Ποία νέα ἰδέα δύναται νὰ διϊσχυρισθῇ ὅτι Μέγας Ἀλέξανδρος δὲν ὑπῆρξεν, ὅτι Μέγας Ἀλέξανδρος εἶναι ὄνειρον, εἶναι φαντασιοπληξία καὶ οὐδὲν πλέον; Καὶ ἐπὶ μυριάδας αἰώνων ἂν παραταθῇ ὁ βίος τοῦ κόσμου τούτου, πάντοτε θὰ ἦναι βέβαιον καὶ ἀναμφισβήτητον, ὅτι ὑπῆρξε Μέγας Ἀλέξανδρος. Τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ εἰς τὰς ἱστορικὰς ἀληθείας τῆς ἁγίας ἡμῶν Πίστεως· πάντοτε θὰ μένωσι αὗται ἀμετάβλητοι καὶ ἀναλλοίωτοι, διότι ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἱστορίαν· Ὅ,τι δὲ ἀνήκει εἰς τὴν ἱστορίαν εἶναι ἀδιάσειστον, ἀναλλοίωτον, αἰώνιον.

Ἰδοὺ λοιπὸν ὅτι ἡ ἁγία ἡμῶν Πίστις περικλείει ἀληθείας ἀμεταβλήτους καὶ ἀναλλοιώτους· Ἰδοὺ ὅτι ἡ Πίστις ἡμῶν εἶναι παρακαταθήκη ἀληθειῶν ἀναλλοιώτων. Ποῖαι τώρα εἶναι ἐκεῖναι αἱ **νέαι ἰδέαι,** αἱ ὁποῖαι θὰ δυνηθῶσι νὰ διαρρυθμίσωσι καὶ διασκευάσωσι ταύτας; Οὐδεμία, ὅσον καὶ ἂν διακηρύττῃ, ὅσον καὶ ἂν καυχᾶται ὅτι κέκτηται τοιαύτην μεταρρυθμιστικὴν δύναμιν. Λοιπὸν μὴ πλανώμεθα φανταζόμενοι ὅτι εἶναί ποτε δυνατὸν τὸ ψεῦδος νὰ κατισχύσῃ τῆς ἀληθείας. Ἑπομένως οὐδὲ κατὰ καιραίαν, οὐδὲ κατὰ ἰῶτα ἕν, ἂς μὴ παρεκκλίνωμεν τῆς ἀληθείας. Τοὐναντίον, ἂς διακρατῶμεν στερρῶς καὶ ἂς ἐμμένωμεν ἀκλονήτως εἰς ὅσα ἐπιστώθημεν καὶ ἐδιδάχθημεν· Ἂς ἐμμένωμεν ἀσάλευτοι καὶ ἀμετακίνητοι ἐν τῇ ἁγίᾳ ἡμῶν Πίστει. «*Σὺ δέ,* παραγγέλλει ὁ Ἀπόστολος » Παῦλος, *μένε ἐν οἷς ἐπιστώθης καὶ ἐδιδάχθης, εἰδὼς παρὰ τίνος ἔμαθες*».

Ἀλλ' ἆρά γε αἱ λεγόμεναι νέαι ἰδέαι, εἶναι πράγματι τοιαῦται; Οὐδεμία ὑπάρχει ἐξ αὐτῶν, τὴν ὁποίαν ἡ Ἐκκλησία δὲν ἔχει συναντήσει ἐν τῇ ἑαυτῆς πορείᾳ ἢ ἅπαξ, ἢ καὶ πολλάκις. Ἡ ἱστορία τῶν ἀγώνων καὶ θριάμβων αὐτῆς ἀποδείκνυσιν ὅτι οἱ σημερινοὶ νεωτερισταὶ ἔσχον προγόνους εἰς λίαν μεμακρυσμένας ἐποχάς, τοὺς ὁποίους κατεπολέμησε καὶ ἀνεσκεύασε πολλάκις διὰ τῶν ἁγίων Πατέρων καὶ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Ἐπειδὴ ἐδημοσίευσέ τις χθὲς σύγγραμμα βλάσφημον κατὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, νομίζετε ὅτι εἶπε βλασφημίαν ἄγνωστον; Ἀλλ' ὁ Σίμων ὁ μάγος τὴν ἐπαύριον τῆς Πεντηκοστῆς ἐκήρυττε τὴν αὐτὴν ἀσέβειαν, ἐξεστόμιζε τὴν αὐτὴν βλασφημίαν. Ὥστε ὁ τοιοῦτος νεωτεριστὴς δὲν εἶναι, ὅπως φαντάζεται, νέος· τοὐναντίον εἶναι τὰ μάλιστα ἀρχαῖος. Ἡ διαφορὰ δὲ μόνον μεταξὺ τῶν ὀπαδῶν τῶν νέων ἰδεῶν καὶ ἡμῶν τῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν εἶναι, ὅτι ἡμεῖς μὲν ἀναγνωρίζομεν καὶ ἀνομολογοῦμεν ὅτι εἴμεθα ἀρχαῖοι, διότι τοῦτο δι' ἡμᾶς εἶναι τίτλος τιμῆς, εἶναι δόξα, καθόσον διὰ τούτου δεικνύομεν, ὅτι ἀείποτέ ἐσμεν ἐν τῇ ἀληθείᾳ, ἐν ᾧ οἱ νεωτερισταί, οἱ κολακευόμενοι ὅτι εἶναι νέοι, ζητοῦσι διὰ τούτου νὰ ἀποκρύψωσι τὴν πανάρχαιον καταγωγὴν αὐτῶν. Οὕτω δὲ ποιοῦντες ὁμοιάζουσι πρὸς τοὺς γελοίους ἐκείνους γέροντας, οἱ ὁποῖοι διὰ ποικίλων φαρμάκων καὶ πολυειδῶν βαφῶν προσπαθοῦσι νὰ προσδώσωσιν εἰς ἑαυτοὺς τὰ θέλγητρα καὶ τὰς χάριτας τῆς νεότητος, χωρὶς νὰ λαμβάνωσιν ὑπ' ὄψει ὅτι ἐπὶ τοῦ ἑαυτῶν μετώπου φέρουσιν ἐντετυπωμένας τὰς ῥυτίδας τοῦ γήρατος.

Χριστιανοὶ ἀδελφοί! Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐπιστέλλων τῷ Τιμοθέῳ ἔγραφεν· «*ἔσται καιρός, ὅτε τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται,* » *ἀλλὰ κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἰδίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύσωσι διδασκάλους* » *κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν, καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέ*» *ψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται*». Ἄλλαις λέξεσι, θὰ ἔλθῃ καιρός, κατὰ τὸν ὁποῖον οἱ ἄνθρωποι δὲν θὰ ὑπομένουν νὰ ἀκούσουν τὴν ὀρθὴν καὶ ὑγιᾶ διδασκαλίαν, ἀλλὰ θὰ ἐπισωρεύσωσιν εἰς ἑαυτοὺς διδασκάλους κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν ἐπιθυμίας, διὰ νὰ ἀκούωσιν ἀπὸ

αὐτοὺς λόγους γαργαλίζοντας καὶ εὐχαριστοῦντας τὴν ἀκοὴν αὐτῶν· καὶ τὴν μὲν ἀλήθειαν δὲν θὰ θέλωσι νὰ ἀκούωσι, θὰ ζητῶσι δὲ νὰ ἀκούωσι μύθους. Ἰδοὺ ἡ ἐποχή, τὴν ὁποίαν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος προεῖδε καὶ περιέγραψεν! Ἀλλὰ κατὰ τί διαφέρει αὕτη τῆς ἡμετέρας; Δὲν συμβαίνουσι καὶ σήμερον ἀκριβῶς τὰ ἴδια; Τὸ μόνον ὅπερ ζητοῦμεν νὰ μανθάνωμεν καὶ σήμερον δὲν εἶναι οἱ μῦθοι; δὲν εἶναι αἱ φαντασιοπληξίαι τῶν μυθιστοριογράφων αἱ συναρπάζουσαι καὶ θέλγουσαι ἡμᾶς; Τίς ἀνέχεται νὰ ἀκούσῃ ἢ νὰ μελετήσῃ ἐπισταμένως καὶ μετ᾽ εὐλαβείας τὴν μόνην ὑγιαίνουσαν διδασκαλίαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, τῆς ἁγιωτάτης ἡμῶν πίστεως; Ἀλλὰ διὰ τὸν λόγον ἀκριβῶς τοῦτον εἶναι ἀνάγκη νὰ γρηγορῆτε καὶ στερρότερον νὰ ἀντέχησθε τῆς πίστεως, λέγει ὁ αὐτὸς οὐρανοβάμων Ἀπόστολος. «*Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε*». Ναί, ἀδελφοί, ***γρηγορεῖτε.*** Ἐπληθύνθησαν οἱ ἐχθροὶ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας; Ἀλλ᾽ ἀκριβῶς διὰ νὰ ματαιώσητε τὰς ἐνεργείας αὐτῶν, ***γρηγορεῖτε.*** Ἐπληθύνθησαν οἱ πολέμιοι τῆς ὑμετέρας σωτηρίας; Ἀλλ᾽ ἵνα κατατροπώσητε καὶ καταισχύνητε τούτους, ***γρηγορεῖτε.*** Βλασφημοῦσι τὴν ὀρθόδοξον ὑμῶν πίστιν αἱ λεγόμεναι νέαι ἰδέαι; Ὑμεῖς «***στήκετε ἐν τῇ πίστει***». Ἀγανακτοῦσι κατὰ τῆς διδασκαλίας τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας αἱ νέαι ἰδέαι; Μὴ πτοεῖσθε· στήκετε στερεοὶ καὶ ἀδιάσειστοι ἐν τῇ πίστει, «***στήκετε ἐν τῇ πίστει.*** Οὐ μόνον δὲ στήκετε, ἀλλὰ καὶ «***ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε***», Πολλαπλασιάζονται καὶ αὐξάνουσιν οἱ ἀσεβεῖς; Ἂς αὐξάνῃ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν, «***ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε***». Κορυφοῦται ἡ μανία καὶ ἡ λύσσα αὐτῶν; Θερμοτέρα τότε ἂς γίνεται ἡ πίστις ὑμῶν, «***ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε***». Οἱ καιροὶ εἶναι χαλεποί; Αἱ ἡμέραι εἶναι πονηραί; Ἔστω. ὑμεῖς «***γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε***».

Ἀκολουθήσωμεν λοιπόν, ἀδελφοί, τὴν μόνην δι᾽ ἡμᾶς ὠφέλιμον καὶ σωτήριον συμβουλὴν τοῦ Ἀποστόλου. «*Γρηγορεῖτε στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε*». Ἕκαστος ἡμῶν ἂς κρατῇ ὅλαις δυνάμεσι τὴν ἐμπεπιστευμένην αὐτῷ ***παρακαταθήκην***, ἂς κρατῇ τὴν ὀρθόδοξον ὁμολογίαν τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἂς κρατῇ τὴν ἁγίαν τῶν Πατέρων ἡμῶν Πίστιν διὰ νὰ γίνῃ ἄξιος νὰ λάβῃ τὸν στέφανον τῆς δόξης καὶ μακαριότητος ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ. «*Κράτει, ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν σου*», ἐντέλλεται τὸ Πανάγιον Πνεῦμα. ***Κράτει ὃ ἔχεις,*** κράτει τὴν ἱερὰν τῆς Ὀρθοδόξου Πίστεως παρακαταθήκην, ἵνα ὅταν ἐμφανισθῇς ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ ἀδεκάστου Κριτοῦ, ἀκούσῃς τῆς μακαρίας ἐκείνης φωνῆς, «***Εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ.... Εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου***». Γένοιτο.